

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Одеської області** щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2019 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Одеської області в IV кварталі 2019 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Одеської області** у IV кварталі 2019 року свідчать про позитивні очікування щодо економічного зростання в Україні та розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозується послаблення інфляційних процесів. Девальваційні очікування зросли.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 18.4% (у III кварталі 2019 року – 27.8%) (графік 1), у цілому по Україні – 21.9%. Водночас респонденти підприємств інших видів діяльності прогнозують зменшення виробництва;
- **уповільнення зростання цін на споживчі товари та послуги:** 47.4% респондентів очікують інфляцію до 7.5% (у попередньому кварталі – 42.9%). 2.6% респондентів прогнозують зниження споживчих цін. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати витрати на виробництво та коливання курсу гривні до іноземних валют (графік 2);
- **прискорення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 86.5% респондентів (у попередньому кварталі – 63.9%), у цілому по Україні – 70.7%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 10.5% (у попередньому кварталі – 17.1%), у цілому по Україні – 18.6%. (таблиця). Найоптимістичніші очікування – у респондентів підприємств інших видів діяльності (баланс відповідей – 33.3%);
- **уповільнення зростання загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва:** баланс відповідей – 11.1% (у III кварталі 2019 року – 16.7%) (таблиця), у тому числі обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 14.3% (у III кварталі 2019 року – 17.6%), у цілому по Україні – 23.5% та 20.6% відповідно;
- **збільшення інвестиційних видатків як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар:** баланси відповідей – 9.1% та 5.9% відповідно (у попередньому кварталі – 9.4% та 24.2% відповідно), у цілому по Україні – 4.7% та 14.7% відповідно;
- **зменшення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 8.6% (у попередньому кварталі – 0.0%), у цілому по Україні – «мінус» 1.6% (графік 4);
- **зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства вищими темпами:** баланси відповідей – 81.6% та 47.4% відповідно (у III кварталі 2019 року – 75.0% та 38.9% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть курс гривні до іноземних валют і ціни на енергоносії (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 52.8% та 54.3% відповідно (у попередньому кварталі – 57.1% та 44.4% відповідно) (графіки 4, 6).

Головним чинником, що обмежує спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти назвали нестабільну політичну ситуацію (вплив цього фактора значно посилюється). Високо оцінено також вплив цін на енергоносії, сировину та матеріали (графік 5).

Очікується найближчим часом **зростання потреби в позикових коштах** (графік 8). Половина респондентів планує брати банківські кредити і надає перевагу кредитам у національній валюті. Оцінки щодо жорсткості умови доступу до банківських кредитів знизилися (графік 9). Основним стримуючим фактором залучення кредитних ресурсів залишаються занадто високі ставки за кредитами (графік 10).

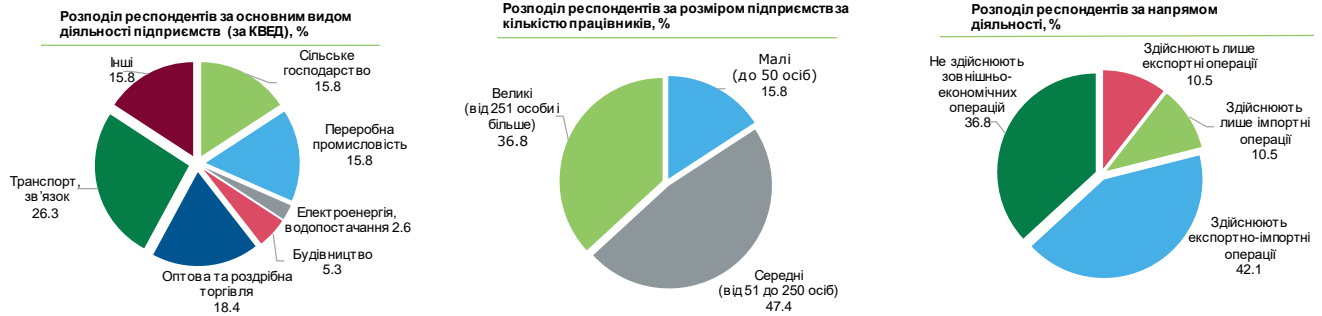
94.7% респондентів зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках** (у цілому по Україні – 96.4%).

Довідково:

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

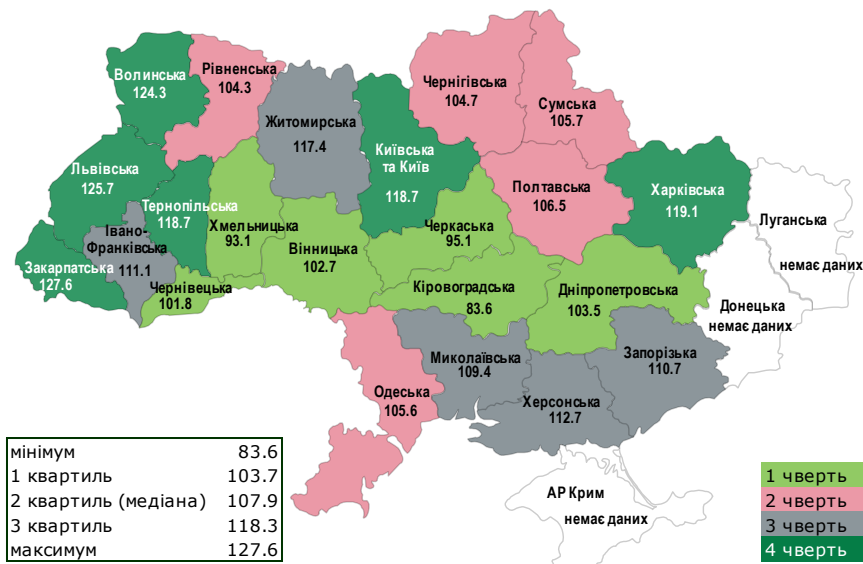
- **поточний фінансово-економічний стан** погіршився і є **поганий:** баланс відповідей – «мінус» 2.7% (у III кварталі 2019 року – 8.6%), у цілому по Україні – 6.1%. Найпесимістичніше налаштовані керівники підприємств сільського господарства (баланс відповідей – «мінус» 50.0%);
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва залишається нижчим, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 25.0% (у III кварталі 2019 року – «мінус» 20.0%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів:** баланс відповідей – 7.9% (у III кварталі 2019 року – 9.4%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 04 листопада – 03 грудня 2019 року;
- опитано всього – 38 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

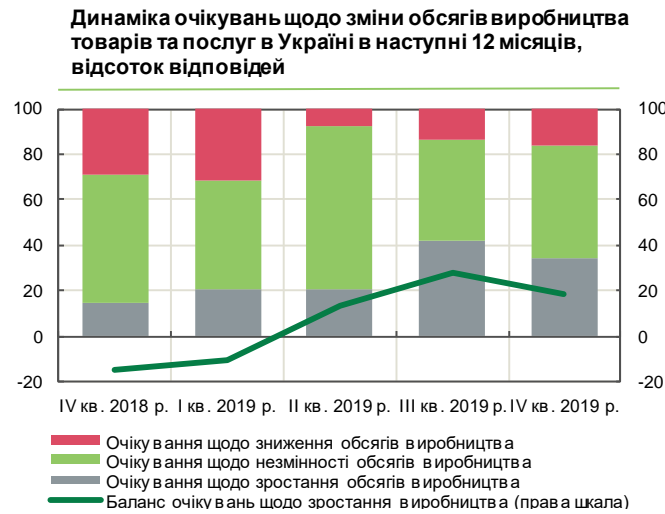
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Одеської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2018 р.	I кв. 2019 р.	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.
фінансово-економічного стану	5.3	13.2	15.8	17.1	10.5
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	7.3	25.6	30.6	16.7	11.1
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	0.0	8.8	2.9	9.4	9.1
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	13.5	26.5	23.5	24.2	5.9
кількості працівників	0.0	8.1	2.7	0.0	-8.6

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

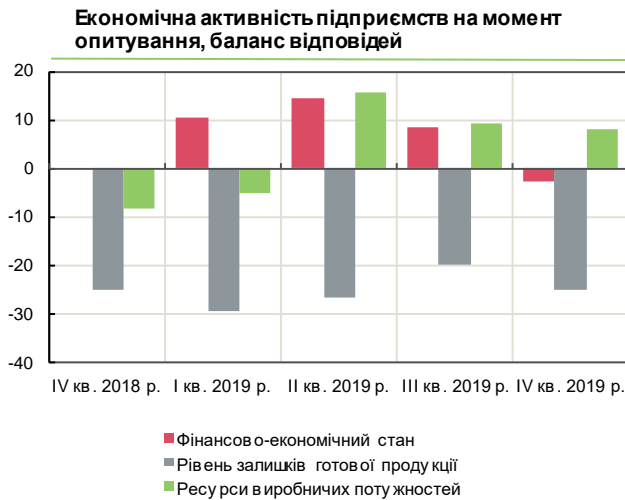
Графік 1

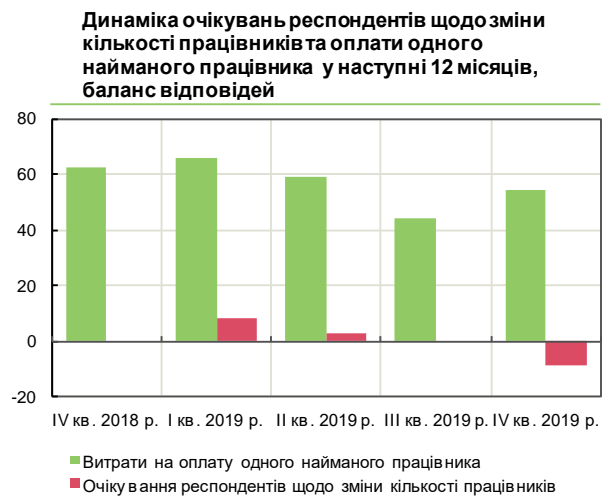
Графік 2

Графік 3

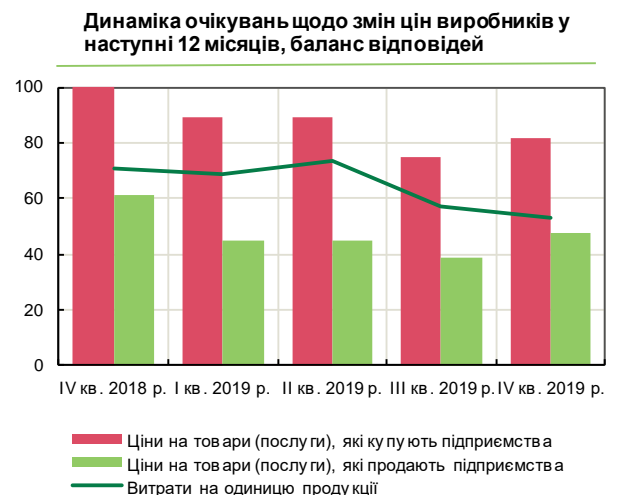
Графік 4

Графік 5

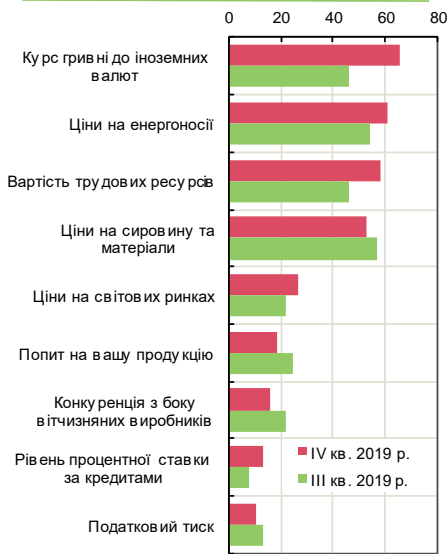

Графік 6

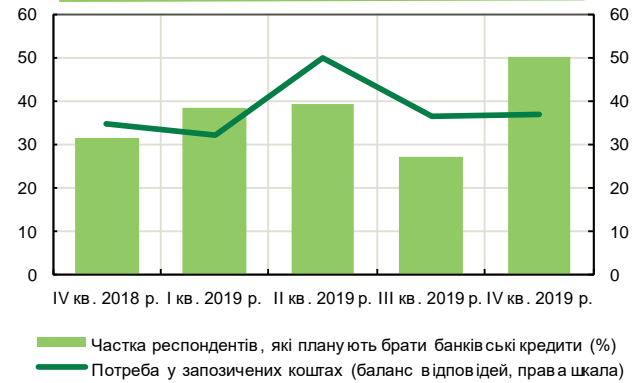
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

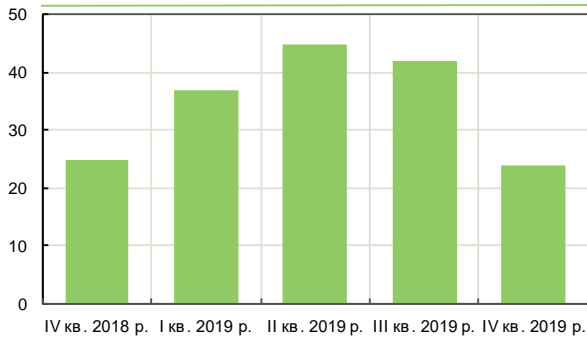
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

Основні показники соціально-економічного розвитку Одеської області в 2014 – 2019 рр.

відсотків до відповідного періоду попереднього року, якщо не зазначено інше

№ з/п	Показник	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.												
							січень	січень - лютий	січень - березень	січень - квітень	січень - травень	січень - червень	січень - липень	січень - серпень	січень - вересень	січень - жовтень	січень - листопад		
1	Індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту (у цінах попереднього року, у відсотках)	98.3	95.8	104.2	104.2	100.9 ²
2	Індекс промислової продукції	99.7	96.1	109.2	112.2	92.4	101.2	96.0	98.5	98.8	100.5	99.6	101.3	102.7	104.4	105.3	106.8
3	Добува промисловість і розроблення кар'єрів	46.6	86.0	198.1	153.3	80.4	-	170.0	368.9	235.7	89.0	87.9	70.9	73.5	74.0	69.3	72.7
4	Переробна промисловість	97.9	94.0	111.5	114.5	91.3	100.3	95.2	98.9	99.3	101.1	99.9	101.8	103.3	105.2	106.1	107.7
5	Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	113.8	100.1	112.7	121.2	90.0	102.6	97.1	103.5	101.9	104.7	104.3	105.2	106.4	106.4	107.0	108.9
6	Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	87.2	89.1	98.0	107.2	93.0	142.5	133.4	123.2	118.3	111.4	105.9	101.7	99.8	97.1	93.6	92.5
7	Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	106.4	74.6	89.0	88.3	99.4	92.1	101.3	101.8	102.8	103.1	100.9	101.6	97.9	99.0	99.2	98.3
8	Виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	84.9	119.0	77.3	65.1	82.7	54.9	26.0	26.4	30.3	37.3	41.0	45.3	61.4	78.2	90.1	102.0
10	Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	88.8	91.9	128.2	115.3	97.5	80.8	84.4	94.2	101.2	102.9	107.1	113.4	116.7	119.2	119.2	119.3
11	Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	78.0	103.1	117.9	115.6	107.1	87.2	86.9	90.3	89.1	88.8	89.4	91.2	91.4	91.9	92.8	92.7
12	Машинобудування, крім ремонту та монтажу машин і устаткування	93.1	109.0	110.1	105.8	96.0	81.3	77.7	83.0	91.5	91.6	90.1	90.6	89.3	92.3	91.1	91.0
13	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	109.5	105.1	94.5	96.3	101.1	106.6	100.0	95.0	95.2	96.6	97.5	98.1	98.7	99.4	100.0	100.0
14	Індекс обсягу сільськогосподарського виробництва	97.4	96.2	111.6	99.4	101.1	97.8	96.7	95.4	95.1	95.0	91.7	94.8	94.9	95.5	91.6	91.6
15	Індекс будівельної продукції	94.9	80.2	133.8	149.3	111.5	170.9	160.4	110.1	117.4	107	89.4	90.1	91.2	97.9	103.6	104.1
16	Вантажооборот	102.2	105.7	88.9	105.7	96.8	97.0	99.0	102.1	103.4	104.9	104.9	105.5	105.2	105.4	105.3	104.8
17	Пасажиरोоборот	85.5	100.1	125.8	98.2	99.6	101.9	101.3	102.1	105.3	103.9	101.2	101.4	102.6	102.8	102.9	101.1
18	Індекс фізичного обсягу обороту роздрібною торгівлі (у порівняльних цінах, у відсотках)	91.2	84.2	106.3	114.1	103.4	107.8	107.8	109.2	109.0	115.2	116.1	115.0	113.3	112.7	112.1	112.4
19	Фінансові результати великих та середніх підприємств до оподаткування (млн грн) ³	-29526.0	-15663.4	-1024.6	6793.2	3555.2
20	Індекс капітальних інвестицій	67.3	79.6	163.4	128.8	95.9	108.4	92.8	91.4
21	Індекс споживчих цін (порівняно з груднем попереднього року)	127.2	144.6	113.6	114.6	109.3	101	101.4	102.6	103.2	104.3	103.9	102.7	102.5	103.2	104.0	103.7
22	Реальні наявні доходи	83.8	88.0	104.9	110.6	109.8 ²
23	Індекс реальної зарплати	93.2	80.6	108.1	116.6	110.5	105.6	107.5	107.9	108.1	107.0	106.4	106.1	106.1	106.3	106.5	107.0
24	Навантаження на одне вільне робоче місце на кінець періоду (осіб)	7	9	5	5	4	4	3	2	2	2	2	2	1	1	2	3

¹ Інформація конфіденційна згідно із Законом України "Про державну статистику".

² Попередні дані.

³ Дані наведено без урахування результатів діяльності банків та сільськогосподарських підприємств, які займаються рослинництвом, тваринництвом та зміщаним сільським господарством. Інформація по зазначених підприємствах враховується тільки в даних за рік.

Дані за рік включають фінансові результати в великих, середніх, малих та мікропідприємств.

Джерело: Державна служба статистики України.

Умовні позначення:

Крапки (...) - відомостей немає.

Тире (-) - подій не було.